

POSTANOWIENIE

24 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 24 marca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa S.R.
przeciwko C. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w R.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej C. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 12 października 2023 r., I AGa 172/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od C. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. na rzecz S.R. 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia C. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w R. do dnia zapłaty.**

(M.M.)

UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej wywiedzionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 12 października 2023 r. pozwana C. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R. wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ponieważ Sąd Apelacyjny nie dokonał ustaleń faktycznych, ani nie przyjął ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji za własne. Skoro Sąd drugiej instancji nie odniósł się do kwestii przyjęcia za własne konkretnych ustaleń stanu faktycznego, jednocześnie nie przeprowadzając własnych ustaleń w tym zakresie, to nie mógł dokonać skutecznie subsumpcji przepisów prawa materialnego, gdyż urzeczywistnienie norm prawnych jest niemożliwe bez wskazania konkretnych stanów faktycznych.

Tym samym Sąd naruszył art. 635 k.c., art. 395 § 2 k.c., 656 § 1 k.c., art. 644 k.c., art. 647 k.c. i art. 410 § 2 k.c. przez odnoszenie się do tych przepisów prawa przy braku stanu faktycznego.

Pozwana wskazała także, że Sąd odwoławczy nie zgodził się z jej stanowiskiem, że na skutek zmian oczekiwań powódki przedmiot umowy zmienił się tak znacząco, że strony przestała wiązać zawarta umowa. Jak podniosła zwiększenie powierzchni domu o 30 % i powstanie nowej kondygnacji nie może być uznane za nieznaczącą zmianę przedmiotu umowy. Wobec powyższego Sąd w sposób oczywisty naruszył art. 647 k.c. w zw. z art. 36a ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane przez niezastosowanie art. 36a ust. 5 pkt 2 ustawy Prawo budowlane oraz niewłaściwą interpretację art. 647 k.c.

Zdaniem skarżącej Sąd drugiej instancji naruszył art. 487 § 2 k.c. w zw. z art. 647 k.c. (zasada ekwiwalentności świadczeń) przez przyjęcie, że wzrost powierzchni mieszkalnej o 224 m² w stosunku do pierwotnie planowanej 507 m², czyli łącznie do 731 m², czyli ponad 30 %, jest mało znaczący, natomiast wzrost ceny z 1 467 137,50 zł do kwoty 1 698 710,60 zł, czyli o 231 573,10 zł (wszystko ceny netto), czyli wzrost wynagrodzenia o ok. 16 %, jest znaczący.

Ponadto pozwana podniosła, że doszło do naruszenia art. 656 § 1 k.c. w zw. z art. 644 k.c. w zw. z art. 36a ust. 5 pkt 2 ustawy Prawo budowlane przez ich

niezastosowanie, podczas gdy w niniejszej sprawie strony zawarły umowę o dzieło (w tym roboty budowlane) i powódka, odstępując od przedmiotowej umowy, obowiązana była zapłacić pozwanej umówione wynagrodzenie, w sytuacji, w której powódka odstąpiła od umowy o budowę domu o powierzchni 507 m² i postanowiła o budowie domu o powierzchni 731 m², z dodatkową kondygnacją, czyli odstąpiła od umowy z pozwaną, gdyż zrezygnowała z budowy (dzieła) na rzecz innego dzieła.

Powódka w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała miejsce tylko wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym

tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, z 28 stycznia 2022 r., I CSK 584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Należy też wskazać, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa stanowiskiem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z wystąpieniem przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. np. postanowienie SN z 1 grudnia 2023 r., I CSK 5300/22 i przywołane tam orzecznictwo).

Nie budzi również wątpliwości, że okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący winien wykazać we wniosku bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego „przedsądu” (zob. m.in. postanowienia SN: z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22; z 13 lipca 2023 r., I CSK 2570/22, i z 10 sierpnia 2023 r., I CSK 5584/22).

Skarżąca nie przedstawiła przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce

i zaskarżeniu. Uzasadnienie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wskazuje, że pozwana zmierza do wykazania wadliwości postępowania prowadzonego przed Sądem drugiej instancji polegającej na braku poczynienia własnych ustaleń faktycznych niezbędnych do zastosowania wskazanych w uzasadnieniu orzeczenia przepisów prawa materialnego przy jednoczesnym pominięciu stwierdzenia, że podstawą rozstrzygnięcia były ustalenia sądu pierwszej instancji przyjęte za własne. Tego typu argumentacja pozwanej wskazuje tym samym, że zarzuca Sądowi Apelacyjnemu, że w sposób nieprawidłowy uzasadnił swoje orzeczenie.

Tymczasem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania – podobnie jak w ramach jej podstaw, skarżąca zarzuciła jedynie naruszenie określonych regulacji prawa materialnego nie powołała natomiast żadnych przepisów ustawy procesowej, których naruszenie i to w sposób kwalifikowany mogłoby spowodować wystąpienie zarzucanych przez pozwaną uchybień. Należy zaznaczyć, że wskazane przez pozwaną przepisy prawa materialnego nie odnoszą się w ogóle do przebiegu postępowania i zasad sporządzania uzasadnień orzeczeń w postępowaniu cywilnym.

Zasady sporządzania uzasadnienia zostały uregulowane w art. 327¹ oraz art. 387 § 2¹ k.p.c., których – jak już podniesiono - skarżąca nie powołała. Jedynie ubocznie zauważyć zatem można, że zgodnie z poglądem dominującym w orzecznictwie naruszenie przez sąd drugiej instancji zasad sporządzania uzasadnienia orzeczenia jedynie wyjątkowo może stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną, co ma miejsce, gdy skutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu, zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej (zob. np. wyroki SN: z 7 października 2005 r., IV CK 122/05; z 28 listopada 2007 r., V CSK 288/07; z 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 118; z 2 czerwca 2011 r., I CSK 581/10; z 11 marca 2020 r., I CSK 585/18; z 24 września 2020 r., IV CSK 32/19; z 12 stycznia 2023 r., II CSKP 1412/22). Takich uchybień pozwana nie wykazała.

Trzeba przy tym zaznaczyć, że Sąd Apelacyjny zaakceptował ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji. Wskazuje na to treść uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, w którym jednoznacznie stwierdzono,

że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, nie naruszając wynikających z art. 233 § 1 k.p.c., a poczynione ustalenia faktyczne nie są wadliwe i znajdują odzwierciedlenie w treści przedstawionych w sprawie dowodów, a przy tym kwestia oceny materiału dowodowego nie była przedmiotem zarzutów, co *de facto* przesądza o losie apelacji. Ponadto Sąd odwoławczy uzasadniając swoje rozważania prawne odwołuje się do ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd pierwszej instancji.

Dodatkowo podnieść należy, że zaprezentowane przez pozwaną uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołujące się do podstaw skargi i powielające argumenty podniesione przy prezentacji zarzutów wymaga dokonania wnikliwej i pogłębionej analizy wniesionego środka prawnego – zbliżonej do jego rozpoznania, co na etapie przedsądu jest niedopuszczalne (zob. postanowienie SN z 15 marca 2022 r., I CSK 4518/22).

Jak wyjaśnił już Sąd Najwyższy o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienie SN z 9 kwietnia 2025 r., I CSK 2717/24). Takich argumentów pozwana nie przedstawiła.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania ma charakter polemiczny. Twierdzenie, że powódka zrezygnowała z budowy umówionego budynku w ogóle nie odnosi się do ustalenia przez Sądy *meriti*, że strony umówiły się, że projekt architektoniczno- budowlany będzie konsultowany z powódką przed jego ukończeniem, powódka mogła odstąpić od umowy m.in. jeżeli pozwany dopuścił się opóźnień w stosunku do terminów określonych umową o więcej niż 45 dni oraz że opóźnienie takie nastąpiło ponieważ pozwana nie przedłożyła powódce papierowej wersji całości dokumentacji projektowej.

Zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest

związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Z unormowaniem tym koresponduje art. 398³ § 3 k.p.c., stosownie do którego podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów.

Ograniczenia kogencji Sądu Najwyższego sprawiają zatem, że o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania (podobnie jak o uznaniu jej zasadności) nie mogą przesądzać zarzuty, których istota - niezależnie od ujęcia jako zarzutu naruszenia prawa procesowego lub materialnego - sprowadza się do kwestionowania czy też polemizowania z ustaleniami faktycznymi będącymi kanwą dla wydania przez sąd drugiej instancji zaskarżonego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 26 września 2023 r., I CSK 4541/22).

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przy uwzględnieniu § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Maciej Kowalski

(a.z.)

[a.ł]